

INSTITUT PRO DEMOKRACII A EKONOMICKOU ANALÝZU

projekt Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i.

INSTITUT FOR DEMOCRACY AND ECONOMIC ANALYSIS

A Project of the Economic Institute of the Czech Academy of Sciences

Veřejná podpora míst ve školkách se vyplatí: analýza výnosů a nákladů

Březen 2016

KLÁRA KALÍŠKOVÁ, DANIEL MÜNICH, FILIP PERTOLD

O AUTORECH / ABOUT THE AUTHORS

Klára Kalíšková

Absolvovala magisterské studium na Univerzitě Karlově a na CERGE-EI, kde nyní dokončila doktorské studium. Její dizertační práce se zabývá rolí veřejných politik na zaměstnanost žen. Ve svém výzkumu se zabývá především zaměstnaností a nezaměstnaností žen, chudobou, daňově-dávkovými systémy a rodinnými politikami.

Received her Masters degree at the Charles University in Prague and CERGE-EI, where she now completed doctoral studies. Her dissertation deals with the role of public policies on women's employment. Her research mainly deals with employment and unemployment of women, poverty, tax-benefit systems and family policies.

Daniel Münich

Doktorát z ekonomie má z CERGE-EI, kde nyní vyučuje v doktorském programu. Zabývá se výzkumem především v oblasti ekonomie práce a ekonomie vzdělávání. Působil jako nezávislý poradce několika ministerstev i mezinárodních institucí.

He is an Associate Professor of economics at CERGE-EI, where he now teaches in the doctoral program. His research interests mainly focus on labor economics and the economics of education. He worked as an independent advisor to several ministries and international institutions.

Filip Pertold

Výzkumný pracovník a koordinátor v think tanku IDEA při CERGE-EI. V roce 2013 získal ocenění Neuron Impulse Prize. Působil též jako výzkumník na Aarhus University v Dánsku, ve Světové bance a na University of Illinois. Ve svém výzkumu se věnuje zejména vzdělávání, aplikované mikroekonomii, veřejné ekonomice, trhu práce, školství a zdraví.

A researcher and coordinator of IDEA think tank and at CERGE-EI. He was awarded Neuron Impulse Prize in 2013. He was also affiliated with Aarhus University in Denmark, World Bank and University of Illinois. Fields of Interest: Applied Microeconometrics, Public Economics, Education, Labour and Health Economics.

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK v Praze (CERGE).

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Charles University in Prague, Center for Economic Research and Graduate Education as well as the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i.

Veřejná podpora míst ve školkách se vyplatí: analýza výnosů a nákladů

Studie 3 / 2016

© Klára Kalíšková, Daniel Münich, Filip Pertold

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2016

ISBN 978-80-7344-363-4 (Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.)

Veřejná podpora míst ve školkách se vyplatí: analýza výnosů a nákladů¹

BŘEZEN 2016

KLÁRA KALÍŠKOVÁ, DANIEL MÜNICH, FILIP PERTOLD

Shrnutí

- Na základě celostátních údajů se zdá, že dlouhodobý nedostatek míst ve veřejných předškolních zařízeních (školky) se v posledních letech díky demografickému poklesu snižuje, a školek bude do budoucna dostatek. Nicméně na úrovni mnoha obcí vysoký převis poptávky nad nabídkou přetrvává a v důsledku vnitřního pohybu obyvatel a demografických změn přetrvávat bude.
- Naše analýza finančních nákladů a výnosů ukazuje, že nedostatek míst ve školkách v poslední dekádě znamenal pro veřejné rozpočty nezanedbatelnou čistou ztrátu. Dále naše analýza výnosů a nákladů ukazuje, že čistý výnos z jednoho dodatečného místa ve školce pro veřejné rozpočty představuje v průměru 10 tisíc korun ročně. Veřejná podpora školek není pro rozpočty ztrátová ani za velmi konzervativních předpokladů. Čisté výnosy jsou dokonce ještě vyšší, pokud se zohlední i nepřímé a dlouhodobé dopady podpory vzniku míst ve školce.
- Pokud zahrneme i soukromé výnosy rodin ve formě vyšších okamžitých a budoucích příjmů, zkvalitnění života rodičů, zvýšenou ochotu mladých lidí mít děti s výhledem snazšího sladění rodičovství s pracovní kariérou, snadnější socializaci a přípravu na školu dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, potom se veřejná podpora míst ve školkách jeví jako jednoznačně prospěšná.
- Jednou z příčin nedostatku školek na úrovni obcí je, že výnosy veřejných rozpočtů mají rozmanitý charakter a nejsou tak zřetelné jako přímé náklady. Nezanedbatelná

¹ Autoři vyjadřují velké poděkování Aleši Chmelařovi za poskytnutí původní základní verzi analýzy výnosů a nákladů a Vladimíru Hulíkovi za ověření vstupních dat ze statistik regionálního školství a oběma za cenné připomínky k pracovní verzi studie. Názory, případná opomenutí, chyby nebo nesprávné předpoklady či interpretace však padají jen a pouze na hlavu autorů.

část výnosů pramení z vyšších výdělků žen-matek, a tedy z odvedených daní a odvodů během jejich budoucí pracovní kariéry. Další příčinou je, že se o velké části nákladů rozhoduje na úrovni obcí, ale výnosy se realizují hlavně na úrovni státního rozpočtu a rodin.

- Rozdělení pravomocí a zodpovědností mezi centrální vládou a obecními samosprávami dnes neumožňuje efektivní koordinaci. Problém s nedostatkem míst ve školkách je navíc posilován nedostatkem informací o skutečné míře nesouladu mezi nabídkou a poptávkou na místní úrovni a omezené možnosti obcí budoucí změny poptávky spolehlivě předvídat. V těchto oblastech jsou na místě úpravy ve způsobu regulace.

Public financing for pre-school places pays off: a cost and benefit analysis²

MARCH 2016

KLÁRA KALÍŠKOVÁ, DANIEL MÜNICH, FILIP PERTOLD

Summary

- Countrywide statistics suggest that the long-term shortage of places in state pre-school institutions (kindergartens) has become gradually less severe over the past few years thanks to population decline, and that in future there will be sufficient places available at pre-schools. Nevertheless at a local level demand is still far outstripping supply in many places, and this is unlikely to change as internal migration and other demographic changes continue.
- Our analysis of financial costs and benefits reveals that the shortage of places in pre-schools in the past decade has led to an undeniable net loss for the public budget. Our analysis demonstrates that the net gain to the public budget from every additional place in pre-school is on average 10,000 crowns per year. Public financial support for pre-schools would not result in a loss even under very conservative estimates. On the contrary, the net gains are in fact far higher if the indirect and long-term consequences of supporting further places in pre-schools are taken into account.
- If we include families' private gains in the form of higher income, both as an immediate effect and into the future, the improvement of quality of life, young people's greater willingness to have children given the relative ease of combining

² The authors wish to convey their sincere thanks to Aleš Chmelař for providing an initial basic version of the cost and benefit analysis, to Vladimír Hulík for verifying the entry data used from regional school statistics, and to both for their valuable comments on earlier versions of this study. All opinions, possible omissions and errors, and any incorrect assumptions or interpretations in this work are the authors' sole responsibility.

parenting with a professional career, and the benefits of pre-schooling for children from socially disadvantaged backgrounds in terms of socialisation and preparation for school, then public funding for pre-school places proves decidedly profitable.

- One of the causes of pre-school shortage at a local level is that these gains to the public budget are diverse in character and are therefore not as clearly visible as the direct costs involved. A significant proportion of the gains are made from mothers' increased income, via the tax and other contributions they then pay throughout their working lives. Another cause of the current problem is that while most costs associated with publicly funded pre-school places are managed by local authorities, the benefits are primarily felt at the level of the national budget and within families themselves.
- The present-day division of powers and responsibilities between central government and local authorities makes effective coordination difficult. The shortage of pre-school places is further complicated by a lack of accurate information about the gap between supply and demand at a local level, and by the fact that local authorities are unable to reliably predict future fluctuation in demand. Changes to the regulatory processes in these areas would be desirable.

Úvod

Od počátku nového tisíciletí možná až milion rodičů dětí předškolního věku čelil nedostatku míst ve veřejných školkách (dále školky). Intenzita problému se stupňovala až do roku 2013, kdy v důsledku předurčené demografické struktury během deseti let narostl počet dětí předškolního věku o téměř 30 %. Od roku 2013 naopak počet dětí v této věkové skupině rapidně, o téměř 10 %, poklesl. V budoucích letech už bude počet dětí předškolního věku jen klesat.³ Na základě aktuálních celostátních údajů o počtech dětí a míst ve školkách se zdá, že nedostatek míst ve školkách vyřešil autonomně čas na úkor obětovaných příležitostí těch, kdo si děti v první dekádě nového století pořídili, anebo raději nepořídili.⁴ Rozhodující je však soulad mezi nabídkou a poptávkou po místech ve školkách na místní úrovni, tedy v mnoha tisících obcích. A v řadě obcí se školek nedostává i nadále. Jde zpravidla o obce, které prošly vlnou nové výstavby rezidenčního bydlení a stěhování mladších lidí z velkých měst v okolí. Navíc je třeba mít na paměti i děti mladší tří let, jejichž participace na zařízeních předškolní péče je v ČR jedna z nejnižších v EU.⁵

V této studii představujeme analýzu nákladů a výnosů⁶, ve které srovnáváme roční náklady veřejných rozpočtů na jedno dodatečné místo ve školce s průměrnými ročními výnosy veřejných rozpočtů. Pravděpodobný rozsah čistého finančního přínosu (výnosy minus náklady) pro veřejné rozpočty je hlavním výsledkem této analýzy. Stranou ponecháváme soukromé výnosy rodin s dětmi, finanční i nefinanční, které si čtenář musí do celkové bilance na stranu výnosů připočíst podle vlastního vnímání jejich významu.

Naše analýza ukazuje, že veřejná podpora nabídky míst ve školkách nepředstavuje z pohledu bilance veřejných rozpočtů dodatečnou zátěž ani v případě velmi konzervativních předpokladů. I za velmi realistických předpokladů dodatečné místo ve školce představuje pro veřejné rozpočty čistý finanční výnos. Pokud navíc vezmeme v potaz i soukromé výnosy pro rodinu, finanční a nefinanční, představují školky veřejnou službu s čistým společenským přínosem. V tomto ohledu lze považovat nedostatek míst ve školkách v posledních 10-15 letech za velkou promarněnou

³ Více podrobností o vývoji nabídky a poptávky po školkách ve studii Hůle (2015).

⁴ Podíl v celkovém populačním ročníku dětí ve školkách představoval ve školním roce 2014/2015 pro děti ve věku 2, 3, 4, 5, 6 let 33,9 %, 84,1 %, 89,4 %, 90,5 %, 16,5 %.

⁵ Eurydice (2014) str. 65.

⁶ Viz. Münich a Psacharopoulos (2014).

příležitost. Minulý i přetrvávající nedostatek míst ve školkách je důsledkem nedostatků v systému řízení této veřejné agendy a politických preferencí.

Výpočet dopadů na veřejné rozpočty

V této kapitole popisujeme způsob odhadu finančních dopadů umístění jednoho dodatečného dítěte do školky na veřejné rozpočty. Omezujeme se pouze na okamžité a přímé dopady. Dlouhodobými a sekundárními dopady se zabýváme v další kapitole. Tabulka 1 prezentuje základní typologii uvažovaných výnosů a nákladů.

Okamžité náklady na dodatečné místo ve školce zahrnují dodatečné výdaje rozpočtu státu a obcí na provoz školky. Výnosy mají formu zvýšených příjmů státu na daních a odvodech sociálního a zdravotního pojištění a snížených výdajů na sociální dávky rodinám, kde místo ve školce umožní zvýšení rodinných výdělků díky zvýšené zaměstnanosti rodičů. V dalším textu místo o rodiči hovoříme zjednodušeně o ženách či matkách, protože jich se případné zvýšení zaměstnanosti týká v reálné praxi mnohem výrazněji než mužů, respektive otců. V tomto ohledu stojí za pozornost skutečnost, že propad zaměstnanosti v důsledku rodičovství (u dětí předškolního věku) je v ČR nejvyšší v rámci celé EU (-35 p.b., zatímco u mužů je mírně pozitivní (+10 p.b.).⁷

Typologie výnosů a nákladů spojených s dodatečným místem ve školce	
Okamžité výnosy + vyšší výběr na dani z příjmů fyzických osob + vyšší výběr na pojistných odvodech z mezd + nižší výdaje na sociální dávky pro rodiny	Okamžité náklady -vyšší náklady na provoz
Sekundární a dlouhodobější výnosy + vyšší celoživotní výdělků a daňové odvody + vyšší příjmy domácností + vyšší nefinanční užitek domácností + vyšší ochota mít děti, vyšší porodnost, snížení finanční zátěže demografického stárnutí +lepší využití a prevence znehodnocení lidského kapitálu (vzdělání a praxe)	Sekundární a dlouhodobější náklady -vyšší investiční náklady -vyšší objem úlev na dani z příjmu -vyšší výplata důchodů a pojistných dávek (podmíněných příjmem)

⁷ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/31_labour_market_participation_of_women.pdf, str. 2.

Veřejné náklady na předškolní vzdělávání

V případě nákladů spojených s umístěním dodatečného dítěte ve školce předpokládáme, že odpovídají současným průměrným provozním výdajům na jedno dítě ve školce. Ty počítáme jako podíl celkových nákladů veřejných rozpočtů na předškolní vzdělávání na celkovém počtu dětí ve školkách. Náklady veřejných rozpočtů rozpočtových kapitol č. 333 a 700⁸ přepočtené na jedno dítě ve školce v roce 2014 činily cca 55 767 Kč ročně (Tabulka 1).

Tabulka 1: Náklady veřejných rozpočtů na předškolní vzdělávání v roce 2014

Veřejné výdaje na předškolní vzdělávání (2014) regionálního školství	
Celkové roční výdaje na předškolní vzdělávání	20 349 926 482 Kč
Celkový počet dětí ve školkách	364 913
Náklady veřejných rozpočtů přepočtené na jedno dítě ve školce za rok	55 767 Kč

Zdroj: Statistická ročenka školství – soubor ekonomických ukazatelů 2014 a výkonové ukazatele 2013/2014 a 2014/2015⁹

Veřejné výnosy

Přínosy dodatečného místa ve školce pro veřejné rozpočty plynou z vyšších příjmů státního rozpočtu z daní z příjmů fyzických osob a z povinných pojistných odvodů ze mzdy v důsledku návratu rodiče, zpravidla matky, na trh práce díky umístění dítěte ve školce. Zde tedy musíme pracovat s odhadem pravděpodobnosti, že se matka dodatečně umístěného dítěte ve školce vrátí do práce. Ne každé dodatečně umístěné dítě ve školce totiž znamená návrat jeho matky na trh práce, ať už z neochoty pracovat, nebo z toho důvodu, že původní pracovní místo zaniklo. Proto také provádíme citlivostní analýzu, která ukazuje, nakolik jsou výsledky závislé na odhadu pravděpodobnosti návratu matky do práce.¹⁰ Pro účely výpočtů předpokládáme, že dodatečně umístěné dítě spadá do věkové kategorie 3-5 let. Tato věková skupina dnes tvoří dominantní skupinu všech dětí ve školkách.¹¹ Relevantní domácnosti jsou pro nás

⁸ Jde o běžné a kapitálové výdaje předškolních a speciálních předškolních zařízení, školní stravování při předškolním vzdělávání.

⁹<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-soubor-ekonomickych-ukazatelu-6> <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>

¹⁰ Odhady studií (například Busse et al. 2016) ukazují, že matky, jejichž děti dosáhly třetího roku věku, mají velký sklon se vracet do práce, pokud jejich dítě bylo přijato do školky.

¹¹ Ve školním roce 2014/2015 ve školkách představovaly děti ve věku 3-5 let 84 %, dvouleté děti 10 % a šestileté 6 %.

tedy ty s nepracující ženou a s alespoň jedním dítětem ve věku 3-5, které předškolní zařízení nenavštěvuje.

O tom, zda umístění dítěte do školky povede k nástupu matky do práce, rozhoduje především věk a počet sourozenců v předškolním věku. Předpokládáme, že pokud je v domácnosti alespoň jeden sourozenec do tří let věku, umístění jeho staršího sourozence do školky k návratu matky na trh práce nepovede. Jejich matka se totiž velmi pravděpodobně rozhodne zůstat v domácnosti a pečovat o mladšího sourozence. V případech domácností bez sourozence mladšího tří let předpokládáme, že umístění dítěte ve věku 3-5 let do školky k návratu matky do práce povede. Pokud je v domácnosti více než jedno dítě ve věku 3-5 let, předpokládáme, že k návratu matky do práce povede pouze umístění všech těchto dětí do školky. Výše uvedené efekty shrnuje Tabulka 2. Dotčené domácnosti, tedy ty s alespoň jedním dítětem 3-5 let včetně, dělíme do dvou skupin:

Typ domácnosti č. 1: V domácnosti není žádné dítě mladší 3 let.

Typ domácnosti č. 2: V domácnosti je alespoň jedno dítě mladší 3 let.

Tabulka 2: Charakteristiky domácností s dětmi ve věku 3-5 let a návrat matek do práce

Typ domácnosti č. 1: S nepracující ženou a s alespoň jedním dítětem ve věku 3-5 let, které nechodí do školky, a s žádným sourozencem mladším 3 let	
Počet dětí ve věku 3-5 let žijících v domácnostech	36 296
Průměrný počet dětí ve věku 3-5 let připadající na jednu domácnost	1,12
Počet nepracujících žen z důvodu péče o dítě připadajících na jedno dítě	0,89
Počet nepracujících žen z důvodu péče o dítě celkem	32 272
Typ domácnosti č. 2: S nepracující matkou a s alespoň jedním dítětem ve věku 3-5 let, které nechodí do školky, a s alespoň jedním sourozencem mladším 3 let	
Počet dětí ve věku 3-5 žijících v domácnostech	28 786
Celkem	
Při umístění jednoho průměrného neumístěného dítěte starého 3-5 let do školky začne jeho matka pracovat s pravděpodobností	49.6 %

Zdroj: Data SILC 2013 ČSÚ, vlastní výpočty

Z prvního typu domácností by díky jednomu dodatečně umístěnému dítěti do školky začalo pracovat 89 % matek. Je to dáno tím, že v jedné takové domácnosti se v průměru nachází 1,12 dětí ve věku 3-5 let, které by musely školku začít navštěvovat všechny, aby

jejich matka mohla začít pracovat. Náš výpočet také předpokládá, že všechny ženy, které chtějí pracovat, také práci najdou, což je poměrně realistický předpoklad, protože zaměstnavatelé mají povinnost přijmout zpět do zaměstnání ženu po ukončení rodičovské dovolené do tří let dítěte. Navíc předpokládáme, že ženy, které usilují o místo ve školce pro své dítě, tak zpravidla činí právě za účelem účasti na trhu práce. Tento předpoklad však v citlivostní analýze opouštíme.

Podle reprezentativního šetření SILC 2013¹² byl celkový počet dětí v prvním typu domácností (ve věku 3-5 let, nenavštěvující školku a bez sourozenců mladších 3 let) cca 36 000. Umístění všech těchto dětí by do práce zapojilo navíc cca 32 000 žen. Počet dětí ve věku 3-5 let žijících v druhém typu domácnosti (ve věku 3-5 let, školku nenavštěvující, s mladšími sourozenci) bylo necelých 29 000. U těchto domácností předpokládáme, že by umístění dítěte 3-5 let do školky k návratu jejich matky do práce nevedlo.

Pokud celkový počet matek nepracujících z důvodu péče o děti žijících v prvním typu domácnosti podělíme počtem všech dětí ve věku 3-5 let školky nenavštěvujících (žijících v prvním nebo druhém typu domácnosti), získáme průměrný počet žen, které by se při umístění jednoho dodatečného dítěte do školky vrátily do práce. Naše odhady ukazují, že umístění jednoho dodatečného dítěte ve věku 3-5 let do školky by v průměru do práce zapojilo cca každou druhou matku. Náš výpočet předpokládá stejnou pravděpodobnost umístění dítěte z prvního i z druhého typu domácnosti, což je poměrně konzervativní předpoklad, protože matky s pouze jedním dítětem ve věku 3-5 let bez mladších sourozenců mají zpravidla o umístění dítěte do školky větší zájem a v praxi pravděpodobně dostávají i větší prioritu.

Daně a odvody pracujících žen

Okamžité výnosy představují dodatečné příjmy veřejných rozpočtů díky odvedené dani z příjmu fyzických osob (dále daň z příjmů) a odvodům na povinné sociální a zdravotní pojištění (dále pojistné odvody) z mezd žen, které mohou pracovat, protože jejich dítě je ve školce. Uvažujeme dva scénáře, resp. způsoby odvození mzdy, na kterou by matka po návratu do práce dosáhla.

¹² Data z výběrového šetření domácností Českého statistického úřadu SILC (Survey of Income and Living Conditions).

První scénář: Průměrná mzda žen v národním hospodářství

První scénář představuje matku, která by při návratu do práce dosáhla průměrné mzdy žen v národním hospodářství. Ta v roce 2014 činila 23 421 Kč hrubého měsíčně. Z takové mzdy by bylo do státního rozpočtu na dani z příjmu měsíčně odvedeno 2 638 Kč,¹³ na odvodech zaměstnance 2 576 Kč a zaměstnavatel by navíc na odvodech zaplatil 7 963 Kč (viz Tabulka 3). Celkově by dodatečně pracující matka znamenala pro státní rozpočet navýšení příjmů o 158 125 Kč ročně. Pokud ale navíc zohledníme, že pravděpodobnost návratu průměrné matky z dotčené domácnosti do práce je 49,6 % (odhad z předchozí kapitoly), činí přínos dodatečného dítěte umístěného ve školce pro státní rozpočet pouze 78 409 Kč ročně.

Tabulka 3: Daň z příjmu a pojistné odvody z mezd pracujících žen (scénář ženy s průměrnou mzdou)

1. scénář: Matka se vrací do práce za průměrnou mzdou žen v národním hospodářství	
Průměrná hrubá měsíční mzda žen v národním hospodářství*	23 421 Kč
Měsíční odvody na sociální pojištění – zaměstnanec	1 522 Kč
Měsíční odvody na zdravotní pojištění – zaměstnanec	1 054 Kč
Měsíční odvody na sociální pojištění – zaměstnavatel	5 855 Kč
Měsíční odvody na zdravotní pojištění - zaměstnavatel	2 108 Kč
Měsíční zálohy na daň z příjmu	2 638 Kč
Celkové příjmy veřejných rozpočtů z daní a odvodů	
Na jednu ženu měsíčně	13 177 Kč
Na jednu ženu ročně	158 125 Kč
Na jedno dodatečně dítě umístěné ve školce ročně	78 409 Kč

*Zdroj: Český statistický úřad (průměrná mzda *) a vlastní výpočty*

Druhý scénář: Odvození mezd pomocí reprezentativního vzorku žen

Druhý scénář odhadu průměrné mzdy dosažené matkou po návratu do práce je založen na datech z reprezentativního šetření populace ČSÚ SILC 2013. Pro nepracující ženy s alespoň jedním dítětem ve věku 3-5 let bez mladších sourozenců dopočítáváme jejich potenciální mzdy pomocí klasické mzdové rovnice¹⁴ na základě osobních charakteristik

¹³ Při výpočtu daně z příjmu předpokládáme, že by žena uplatnila pouze základní slevu na poplatníka. Neuvažujeme možnost využití dalších daňových slev a odpočtů, ale neuvažujeme ani dodatečné příjmy z vyšších daní odváděných manželi, kteří při nástupu ženy na trh práce nemohou dále uplatňovat slevu na nepracující manželku.

¹⁴ Odhad parametrů mzdové rovnice jsme doplnili Heckmanovou korekcí nenáhodnosti zaměstnanosti.

(věk, vzdělání, zdravotní stav, kraj bydliště atd.). Průměrná výše odvozené mzdy je v našem vzorku dotčených žen (nepracujících matek s alespoň jedním dítětem ve věku 3-5 let bez mladšího sourozence) 17 053 Kč hrubého měsíčně.¹⁵ Je tedy podstatně nižší než průměrná mzda v prvním scénáři, což je způsobeno především korekcí nenáhodnosti selekce do zaměstnání.

Výpočty celkových dodatečných příjmů státního rozpočtu (zahrnující daň z příjmu a odvody zaměstnance i zaměstnavatele) provádíme pomocí daňově-dávkového simulačního modelu TAXBEN.¹⁶ Průměrné měsíční platby do státního rozpočtu¹⁷ domácnosti s nepracující ženou a alespoň jedním dítětem ve věku 3-5 let (bez mladšího sourozence) činí 12 125 Kč (viz Tabulka 4).¹⁸ Pokud by matka nastoupila na plný úvazek do zaměstnání a vydělávala odvozenou mzdu, měsíční příjem státního rozpočtu z jedné takové domácnosti by se v průměru zvýšil na 22 377 Kč. Navýšení příjmů státního rozpočtu díky jedné dodatečně zaměstnané matce tedy činí 10 252 Kč měsíčně, což představuje cca 123 000 Kč ročně. Navýšení ročních příjmů státního rozpočtu v důsledku jednoho dodatečně umístěného dítěte ve školce tedy dělá 61 005 Kč (po zohlednění pravděpodobnosti, že matka do práce skutečně nastoupí). Odhad provedený na základě reprezentativního vzorku populace a modelu TAXBEN tedy vychází nižší než v případě prvního scénáře, kdy matka začala pracovat za průměrnou mzdu žen v národním hospodářství. Je to dáno především tím, že odvozené mzdy v druhém scénáři zohledňují charakteristiky matek a efekt nenáhodné selekce do zaměstnání. Tento efekt diferenciací s průměrnou mzdou žen i celé populace by však měl s vyšší přístupností předškolní péče klesat.

Naše odhady mezd neberou v potaz skutečnost, že ženy s vyšší potenciální mzdou mají nadprůměrnou motivaci k práci (činí tak navzdory překážce, kterou je těžko dostupná péče o dítě), a tedy i vyšší pravděpodobnost návratu do zaměstnání. Naše předpoklady tedy hrubé výnosy pro státní rozpočet spíše podhodnocují.

¹⁵ Zde přepokládáme, že by matka nastoupila do zaměstnání na plný pracovní úvazek a odvozenou hodinou mzdu násobíme 40 hodinami týdně a přepočítáváme ji na mzdu měsíční.

¹⁶ Podrobnosti o modelu lze dohledat například ve studii Dušek, Kalíšková a Münich (2013).

¹⁷ Zahrnují daň z příjmu a odvody na sociální a zdravotní pojištění placené všemi členy domácnosti.

¹⁸ V tomto scénáři uvažujeme daňové odvody všech členů domácnosti, abychom zahrnuli do výpočtů také například vliv nástupu ženy do zaměstnání na ztrátu nároku jejího manžela na slevu na nepracující manželku.

Tabulka 4: Daň z příjmu a odvody pracujících žen na základě reprezentativního vzorku populace

Domácnosti s nepracující ženou a alespoň jedním dítětem ve věku 3-5 let bez mladšího sourozence	
Průměrná (odvozená) hrubá měsíční mzda ženy	17 053 Kč
Průměrná dodatečná měsíční platba do státního rozpočtu domácností s nepracující ženou	12 125 Kč
v případě, že matka začne pracovat	22 377 Kč
Dodatečné příjmy státního rozpočtů (po zohlednění pravděpodobnosti práce)	
na jednu ženu měsíčně	10 252 Kč
na jednu ženu ročně	123 027 Kč
Celkové roční dodatečné příjmy státního rozpočtu v důsledku dodatečně umístěného dítěte do školky	61 005 Kč

Zdroj: Model TAXBEN a SILC 2013, vlastní výpočty

Ušetřené sociální výdaje veřejných rozpočtů

V této části odhadujeme dopady na veřejné rozpočty způsobené nižšími sociálními výdaji jako důsledek vyšších výdělků domácnosti. Opět uvažujeme dva scénáře.

První scénář: podpora v nezaměstnanosti a existenční minimum

První scénář předpokládá situaci ženy, která před dosažením 3. roku věku dítěte pobírá rodičovský příspěvek a po jeho dosažení zůstává s dítětem doma až do jeho nástupu na základní školu (z důvodu nedostatečné kapacity předškolních zařízení). Prvních pět měsíců po skončení pobírání rodičovského příspěvku je žena registrovaná na úřadu práce a pobírá podporu v nezaměstnanosti. Podpora v nezaměstnanosti pro rodiče, kteří se v posledních třech letech alespoň 12 měsíců starali o dítě mladší tří let věku, činila v roce 2014 první dva měsíce 3 694 Kč, další dva měsíce 2 955 Kč a poslední měsíc 2 709 Kč.¹⁹ Celkově tedy matka ze státního rozpočtu za pět měsíců nezaměstnanosti obdrží 16 007 Kč (viz Tabulka 5).

Po skončení nároku na podporu v nezaměstnanosti předpokládáme, že vznikne nárok na existenční minimum, tedy 2 200 Kč měsíčně. U některých žen samozřejmě nemusí nárok na pobírání existenčního minima vzniknout, pokud má její manžel nebo partner dostatečně vysoké příjmy. Na druhé straně však mnoho nepracujících matek

¹⁹ Zdroj: MPSV, podpora v nezaměstnanosti po rodičovské dovolené: <http://www.mpsv.cz/cs/18587>

(především samoživitelek) bude mít nárok na podporu ze sociálního systému vyšší, než odpovídá existenčnímu minimu. Jde především o vyšší přídavky na děti, příspěvek na bydlení a dávky pomoci v hmotné nouzi. V prvním scénáři tyto rozdíly pro jejich komplikovanou provázanost neuvažujeme a předpokládáme pobírání existenčního minima po celou dobu, kdy žena nepracuje, tedy až do nástupu dítěte do školy. Dále předpokládáme, že dítě do školy nastoupí v průměrném věku 6,5 let. Z toho plyne, že matka bude po skončení pobírání rodičovského příspěvku v domácnosti po dobu 3,5 let (42 měsíců). Z toho prvních 5 měsíců bude pobírat podporu v nezaměstnanosti a zbylé období existenční minimum. Na existenčním minimu tedy státní rozpočet za 37 měsíců vyplatí 81 400 Kč (viz Tabulka 5).

Průměrné náklady státního rozpočtu na sociální výdaje na ženu v domácnosti tedy představují zhruba 27 831 Kč ročně (tj. celkové náklady sociálního systému za 42 měsíců neaktivity ženy podělené počtem let v neaktivitě). Přepočteno na jedno dítě neumístěné ve školce představují náklady státního rozpočtu na sociální dávky 13 800 Kč ročně. Je to částka, kterou by veřejné rozpočty ušetřily, pokud by se pro dítě místo ve školce našlo.

Tabulka 5: Sociální příjmy domácností nepracujících matek v domácnosti

Scénář matky v domácnosti	
Podpora v nezaměstnanosti po rodičovské dovolené (za 5 měsíců)	16 007 Kč
Existenční minimum (za 37 měsíců)	81 400 Kč
Celková doba po skončení pobírání rodičovského příspěvku, kdy matka nepracuje v důsledku nedostatku míst ve školce	42 měsíců
Průměrné náklady veřejných rozpočtů na sociální výdaje	
Na jednu nepracující matku ročně	27 831 Kč
Na jedno dítě neumístěné ve školce ročně	13 800 Kč

Zdroj: MPSV, podpora v nezaměstnanosti po rodičovské dovolené: <http://www.mpsv.cz/cs/18587> a vlastní výpočty

Druhý scénář: Simulace na reprezentativním vzorku dotčených domácností

Ve druhém scénáři odhadujeme úspory státního rozpočtu na sociálních výdajích opět s pomocí modelu TAXBEN na reprezentativním vzorku populace šetření SILC 2013. Konkrétněji na vzorku dotčených domácností, ve kterých je nepracující matka s alespoň jedním dítětem ve věku 3-5 let bez mladšího sourozence. Na vzorku dotčených domácností simulujeme celkové sociální příjmy každé takové domácnosti pro dvě

rozdílné situace: (i) když matka nepracuje, (ii) když matka začne pracovat a vydělává odvozenou mzdu.

Průměrné měsíční sociální příjmy dotčených domácností s nepracující ženou představují 4 996 Kč. Pokud by žena začala pracovat, měsíční sociální příjmy průměrné dotčené domácnosti by poklesly na 4 128 Kč (viz Tabulka 6). Sociální příjmy domácností v situaci (ii) klesají především v důsledku ztráty nároku na přídavky na děti, dávky v nezaměstnanosti a ztráty nároku nebo snížení výše příspěvku na bydlení a dávek pomoci v hmotné nouzi. Rozdíly v pobíraných dávkách v situaci ad (i) a (ii) vychází relativně malé. Je to dáno tím, že cca 16 % domácností nemá žádné sociální příjmy ani v situaci, kdy je žena v domácnosti, a cca 42 % domácností, které nějaké sociální příjmy mají, pobírají pouze rodičovský příspěvek, o který však v situaci ad (ii) nepřijdou. Většina dotčených domácností sociální dávky nepobírá (kromě rodičovského příspěvku) ani v případě, že matka nepracuje, zřejmě proto, že příjmy manžela nebo partnera jsou dostatečně vysoké, a nárok na sociální dávky tak většině domácností nevzniká.

Průměrné měsíční náklady veřejných rozpočtů na sociální dávky na matku v dotčené domácnosti jsou tedy pouze 868 Kč měsíčně, tedy něco málo přes 10 000 Kč ročně. Uspořené náklady státního rozpočtu na sociální dávky spojené s umístěním jednoho dodatečného dítěte do školky tedy dělají pouze 5 166 Kč ročně (Tabulka 6). Tento odhad je více než o polovinu nižší než odhad v prvním scénáři, kdy matka nejdříve pobírala podporu v nezaměstnanosti a poté existenční minimum.

Tabulka 6: Sociální příjmy domácností nepracujících matek na základě reprezentativního vzorku dotčených domácností

Domácnosti s nepracující matkou a alespoň jedním dítětem ve věku 3-5 let bez mladšího sourozence	
Průměrné měsíční sociální příjmy domácnosti s nepracující matkou	4 996 Kč
pokud by matka začala pracovat	4 128 Kč
Celková úspora státního rozpočtu na sociálních dávkách na domácnost jedné zaměstnané matky měsíčně	868 Kč
na domácnost jedné zaměstnané matky ročně	10 417 Kč
Na jedno dítě neumístěné ve školce ročně	5 166 Kč

Zdroj: Model TAXBEN a SILC 2013, vlastní výpočty

Celkové finanční dopady umístění dodatečného dítěte na veřejné rozpočty

Tato kapitola sumarizuje odhady jednotlivých nákladů a výnosů veřejných rozpočtů z předchozích kapitol. Dodatečné výdaje veřejných rozpočtů na umístění jednoho dodatečného dítěte ve školce představují 55 767 Kč ročně (provozní náklady). Proti nim stojí dodatečné příjmy státního rozpočtu z dodatečně zaplacené daně z příjmů, pojistných odvodů a ušetřené sociální výdaje. Výnosy v případě modelové situace činí 78 409 Kč na dodatečných příjmech státního rozpočtu z daní a odvodů a 13 800 Kč na ušetřených sociálních dávkách. V případě simulací výnosy představují 61 005 a 5 166 Kč. V obou scénářích tak výnosy převyšují náklady, a celkově tedy umístění jednoho dodatečného dítěte do školky představuje čistý pozitivní dopad na státní rozpočet v rozsahu 10 404 Kč - 36 443 Kč, v závislosti na předpokladech a způsobu odhadu.

Tabulka 7: Shrnutí finančního dopadu umístění dodatečného dítěte ve školce na veřejné rozpočty

- Výdaje na jedno místo ve školce za rok	55 767 Kč
+ Příjmy z daní a odvodů za rok	
na základě modelové situace	78 409 Kč
na základě simulace modelem TAXBEN	61 005 Kč
+ Příjmy ve formě uspořené sociální výdajů za rok	
na základě modelové situace	13 800 Kč
na základě simulace modelem TAXBEN	5 166 Kč
= Čisté dopady dodatečně umístěného dítěte ve školce za rok (ročně)	
na základě modelové situace	36 443 Kč
na základě simulace modelem TAXBEN	10 404 Kč

Citlivostní analýza

Pro analýzu nákladů a výnosů je klíčový předpoklad o pravděpodobnosti toho, že matka s umístěným dítětem do školky skutečně začne pracovat (49,6 %). Je proto na místě ozřejmit, jak jsou odhady na změnu tohoto parametru citlivé, protože ex ante nemůžeme vědět, kolik procent z žen, které umístí své dítě do školky, najde uplatnění na trhu práce. V tomto kontextu je však nutné zdůraznit, že zaměstnavatel musí garantovat návrat do zaměstnání do tří let věku dítěte. Tabulka 8 shrnuje dopady alternativních hodnot tohoto parametru ve výši 40 % resp. 60 %.

Tabulka 9: Citlivost finančních dopadů na změnu předpokladu pravděpodobnosti zaměstnanosti matky

Pravděpodobnost zaměstnanosti matky	40 %	49,6 %	60 %
- Veřejné výdaje na jedno místo ve školce za rok	55 767 Kč	55 767 Kč	55 767 Kč
+ Příjmy státního rozpočtu z daní a odvodů ročně			
na základě modelové situace	63 250 Kč	78 409 Kč	94 875 Kč
na základě simulace modelem TAXBEN	49 211 Kč	61 005 Kč	73 816 Kč
+ Uspořené sociální výdaje za rok			
na základě modelové situace	11 132 Kč	13 800 Kč	16 698 Kč
na základě simulace modelem TAXBEN	4 167 Kč	5 166 Kč	6 250 Kč
= Čisté výnosy veřejných rozpočtů			
na základě modelové situace	18 616 Kč	36 443 Kč	55 807 Kč
na základě simulace modelem TAXBEN	-2 389 Kč	10 404 Kč	24 300 Kč

V nejkonzervativnějším případě vychází čistý finanční dopad na veřejné rozpočty lehce záporný ve výši -2 389 Kč ročně. Naopak v optimističtějších případech vychází 55 807 Kč ročně.

Sekundární a další dopady

Naše základní analýza výnosů a nákladů jednoho dodatečného místa ve školce pomíjí řadu sekundárních dopadů a dopady dlouhodobějšího charakteru. V této kapitole podstatu a pravděpodobný rozsah jejich výnosů a nákladů ozřejmujeme. Jde o efekty, které mají dopady buď řádově nižší než efekty primární, anebo jejich dopady lze odhadovat jen velmi zhruba.

Investiční náklady

Při odhadu investičních nákladů na výstavbu, které dodatečné místo ve školce vyžaduje, pracujeme s průměrnými investičními náklady na jedno místo ve školce. Investice zvyšující kapacitu školky může mít řadu forem od výstavby na zelené louce, rozšíření školky stávající, nebo rekonstrukce jiné budovy. Expertní zkušenosti z nových programů podpory výstavby školek ukazují, že střední investiční náklady na jedno dodatečné místo se pohybují na úrovni 250 tisíc korun. Uplatníme-li roční odpisovou sazbu na stavby typu školek²⁰ ve výši 2 % na období 50 let, náklad rozpočítaný na jedno místo ve školce za rok tak představuje cca 5 000 Kč. To ve srovnání s odhadem celkových čistých výnosů veřejných rozpočtů není příliš vysoká částka. Tento typ investičních výdajů lze navíc z velké části hradit z prostředků operačních programů EU, protože jde o rozvojovou záležitost s řadou žádoucích sociálně-ekonomických přínosů.²¹ Názor autorů navíc je, že tento typ investičních výdajů, na rozdíl od řady jiných projektů dalšího vzdělávání apod. s obtížně sledovatelnými výsledky, představuje smysluplnější variantu využívání fondů EU.

Je třeba zmínit, že zvýšení kapacity školky o jedno místo není v praxi realistické. Investiční výstavba zpravidla znamená zvýšení kapacity o deset a více míst (přístavba či nová výstavba). Význam tohoto problému může výrazně snížit taková forma veřejné podpory školek, která není podmíněna konkrétním místem trvalého bydliště a která umožňuje získat místo ve školce i v jiné blízké obci, případně poblíž místa pracoviště. Potenciální náklad spojený s nutností investic rovněž snižuje možnost užití existujících a nově navrhovaných alternativních způsobů předškolní péče, zejména dětské skupiny a tzv. mikrojesle, které vznikají v existujícím fondu firemních či veřejných budov a v domácnostech.

²⁰ <http://www.odpisy.estranky.cz/clanky/danove-odpisy/>

²¹ Sladění pracovního a rodinného života patří mezi priority a opakovaně zdůrazňovaná doporučení České republiky v rámci Programu reforem.

Agregátní dopad na nezaměstnanost žen a jejich mzdy

Zvýšená nabídka práce díky vyšší dostupnosti šcolek může mít podle neoklasického ekonomického modelu nabídky a poptávky práce negativní dopad na celkovou úroveň mezd a vést ke zvýšení nezaměstnanosti, avšak v uzavřené i otevřené ekonomice jsou tyto dopady i v souladu s neoklasickým modelem dočasné a zvýšená agregovaná poptávky by měla, za jinak stejných podmínek, vést v rovnováze ke stejné úrovni nezaměstnanosti. Věrohodné empirické odhady možných dopadů ovšem nejsou k dispozici. Existuje však řada důvodů k přesvědčení, že tyto sekundární dopady budou malé a v celkovém součtu zanedbatelné. Nová místa pro děti ve školkách totiž vytvoří i dodatečné pracovní příležitosti v samotných školkách, a navíc v profesích, kde se výrazně více uplatňují ženy. Dodatečně vzniklá místa ve školkách zvýší nejen nabídku práce (zaměstnané matky), ale i poptávku po práci učitelek, vychovatelek a provozního personálu jako jsou kuchařky a hospodářská správa. Dochází v podstatě k zvýšení dopadu úspor z rozsahu (na jednu pečující osobu připadá více dětí než v případě domácí péče) a rovněž k efektivitě způsobené specializací (pečující matky nevykonávají práci, ve které mají komparativní výhodu), a to i po teoretickém započítání transakčních nákladů (dovoz dítěte do předškolního zařízení).

Další důležitá skutečnost omezující negativní dopady je, že mateřství není územně koncentrováno, ale je rozptýleno po území celé republiky. Mateřství se navíc nekonzcentruje mezi určitými vzdělanostními a profesními skupinami. Nehrozí tedy koncentrace negativního dopadu, ale dopad je teritoriálně rozptýlen rovnoměrně. Dalším efektem, který působí proti negativnímu dopadu vyšší nabídky práce matek s dětmi, jsou zvýšené příjmy rodinných rozpočtů, které se promítnou do vyšší poptávky po zboží a službách, a tedy do celkové poptávky po práci, a tedy i do zaměstnanosti.

Dlouhodobý dopad na zaměstnanost a mzdy

Vyšší dostupnost míst ve školkách zkrátí průměrnou dobu, po kterou matky nepracují. Tato doba se negativně promítá do úrovně výdělků těchto žen v jejich budoucí pracovní kariéře. Mezi hlavní důvody patří zastarávání lidského kapitálu, ztráta sociálních kontaktů a snížení pravděpodobnosti kariérního postupu. Empirické studie²² včetně těch z ČR odhadují, že každý rok navíc, který matka nepracuje, sníží úroveň jejích

²² Pytlíková (2015).

budoucích výdělků cca o 1 %. Takže pokud jedno dodatečné místo ve školce zkrátí průměrnou dobu matky mimo trh práce o jeden rok, její budoucí každoroční výděly to zvýší o jedno procento. Budeme-li pro jednoduchost předpokládat současnou průměrnou hrubou měsíční mzdu žen 23 421 Kč a to, že žena bude po návratu do práce zaměstnaná dalších třicet let, její měsíční výdělek bude díky tomu vyšší o 234 Kč a roční vyšší o 2 811 Kč. Současná finanční hodnota této částky za dobu 30 let, za předpokladu 2% míry diskontování a 2% růstu výše reálných mezd, představuje zvýšení celoživotního hrubého výdělu ženy o cca 84 300 Kč. To odpovídá dodatečnému celoživotnímu daňovému a sociálnímu odvodu do veřejných rozpočtů ve výši cca 52 800 Kč. Když navíc zohledníme 49% pravděpodobnost zaměstnanosti, jde o cca 26 200 Kč (současná finanční hodnota), kterou veřejné rozpočty získají ročně navíc díky jednomu dodatečnému místu ve školce. Tuto částku veřejné rozpočty samozřejmě nezískají najednou v roce, kdy vzniklo dodatečné místo ve školce, ale částka se kumuluje v průběhu zbytku pracovní kariéry matky. V této souvislosti stojí za pozornost dlouhodobé soukromé i veřejné přínosy v těch případech, kdy matka sice díky umístění dítěte do školky do práce nenastoupí, ale umožní jí to další studium. Je také vhodné zmínit empiricky neověřený, ale velmi pravděpodobně pozitivní dopad zkráceného období bez práce na budoucí zaměstnanost matek.

Dopad na přerozdělování mezi státním rozpočtem a rozpočty obcí

Část provozních nákladů školek hradí přímo státní rozpočet²³ a část rozpočty obcí. Obecní rozpočty však získávají většinu prostředků také ze státního rozpočtu v rámci systému rozpočtového určení daní. Protože jsou obecní i státní rozpočty součástí veřejných rozpočtů, přerozdělování mezi státním rozpočtem a rozpočty obcí na výsledcích naší analýzy nic nemění.

Je třeba vzít v úvahu ušlé příjmy státního rozpočtu způsobené možností rodičů odečíst výdaje na školkovnou od daně z příjmů fyzických osob.²⁴ Tuto možnost zákon umožnil

²³ Jedná se zejména o výdaje na platy a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů učitelů a ostatních pracovníků, dále výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí zdravotně postižených, na učební pomůcky, na další vzdělávání pedagogických pracovníků a rovněž na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání. Tyto prostředky jsou přidělovány prostřednictvím rozpočtů krajů, a to na základě počtu žáků a stanovených jednotkových výdajů - normativů.

²⁴ Tuto formu veřejné podpory nepovažujeme za vhodnou, protože je plošná a pomáhá pouze rodičům s dostatečně vysokými zdanitelnými příjmy a rodičům, kteří mají k dispozici školku. Podpora nepomáhá domácnostem s nízkými příjmy a domácnostem, na které se nedostalo místo ve školce.

od ledna 2015 s nestandardně retroaktivní uplatnitelností i pro příjmy v roce 2014. Možnost vybírat od rodičů stropem²⁵ omezené školkovné využívá většina školek v rozmezí cca 400 - 1000 Kč měsíčně. Ročně si tak rodič může od daňové povinnosti odečíst částku až do výše měsíční minimální mzdy, která v současnosti činí 9 900 Kč. Dodatečné místo ve školce obsazené dítětem rodičů, kteří platí daň z příjmu vyšší než 9 900 Kč, tak státní rozpočet ochudí až o 9 900 Kč. Za předpokladu, že průměrné školkovné činí zhruba 500 Kč měsíčně, ročně to na jedno dítě dělá 6 000 Kč,²⁶ takže dále pracujeme s touto částkou. Ne každá rodina však má dostatečně vysoké příjmy, aby platila dostatečně vysokou daň z příjmu, od které si může výdaje na školkovné odečíst v plné výši. Za předpokladu 90% pravděpodobnosti, že dotčená domácnost platí dostatečně vysokou daň, vychází ztráta státního rozpočtu v důsledku daňové úlevy 5 400 Kč ročně.

Naše analýza neuvažuje dopady skrze potenciální zvýšení pojistných dávek (např. následné mateřské, dávek v nezaměstnanosti a důchodů), které jsou navázány na vyšší příjmy skrze vyšší sociální odvody z nich. Zvýšení budoucích dávek však bude v délce životního cyklu pravděpodobně striktně nižší než zvýšení příjmů státního rozpočtu z odvodů samotné.

Tabulka 9 shrnuje tři výše diskutované nepřímé a dlouhodobé dopady na veřejné rozpočty. Jejich čistý dopad na veřejné rozpočty je kladný ve výši cca 15 800 Kč ročně. Pro tuto hodnotu je nejvýznamnější navýšení úrovně celoživotních výdělků matky, která se může díky dodatečnému místu ve školce vrátit o rok dříve do práce. I když budeme předpokládat pouze polovinu empirického odhadu 1% navýšení budoucích celoživotních výdělků matky, vychází čistý výnos státního rozpočtu díky sekundárním a dlouhodobým dopadům stále vysoký na úrovni 7 900 Kč ročně.

²⁵ Měsíční výše úplaty nesmí přesáhnout 50 % skutečných průměrných měsíčních neinvestičních nákladů vynaložených na jedno dítě. Výši úplaty stanoví ředitel školy pro všechny děti stejnou. O snížení nebo prominutí úplaty, zejména v případě dětí se sociálním znevýhodněním, rozhoduje ředitel MŠ. Vzdělávání v posledním ročníku se poskytuje bezúplatně.

²⁶ Bereme ohled na nulové školkovné u dětí v posledním roce školky před nástupem do školy. Také hraje roli skutečnost, že při přechodu dětí ze soukromých do obecních školek by státní rozpočet ušetřil na slevách za školkovné placených v soukromých školkách, kde je sice malý podíl dětí, ale školkovné je vysoké a většina rodičů má dostatečně vysokou daňovou povinnost, od které si může výdaje na školkovné odečíst.

Tabulka 9: Shrnutí sekundárních a dlouhodobých finančních dopadů umístění dodatečného dítěte ve školce na veřejné rozpočty (ročně)

+ Zvýšení příjmů veřejných rozpočtů díky zvýšení celoživotních výdělků (ročně)	26 200 Kč
- Dodatečné investiční náklady ročně (přepočítáno na jedno místo v trvání 50 let)	5 000 Kč
- Dodatečné úlevy na dani z příjmů (ročně)	5 400 Kč
= Čistý výnos sekundárních a dlouhodobých efektů na veřejné rozpočty (ročně)	15 800 Kč

Dopady na ekonomiku a veřejné rozpočty skrze vyšší spotřebu

Dodatečná zaměstnanost matek s menšími dětmi by znamenala zvýšení čistých příjmů domácností a následně vyšší spotřebu a úspory domácností. Vyšší užitek pro domácnosti je nasnadě, ale ponecháváme na čtenáři, aby si je do celkové bilance na stranu výnosů připočítal podle vlastního vnímání jejich významu. Lze očekávat i pozitivní dopad na HDP a vyšší příjmy státního rozpočtu z nepřímých daní (DPH a spotřební) díky vyšším výdajům domácností na spotřebu. Tyto dopady však patří mezi efekty všeobecné ekonomické rovnováhy a o jejich obtížnou kvantifikaci se nepokoušíme, byť pro veřejné i rodinné rozpočty mohou být nezanedbatelné.

Dopady na porodnost a budoucí závazky důchodového systému

Zvýšená dostupnost školek, a tedy vyšší pravděpodobnost možnosti skloubení rodičovství a práce, může zvýšit ochotu mít děti. Konkrétně by to znamenalo snížení počtu žen, které nemají dítě žádné a zvýšení počtu žen, které mají více než jedno dítě. Věrohodné odhady potenciálního efektu však pro ČR dosud neexistují.²⁷ Existuje pouze několik sociologických studií,²⁸ které existenci této souvislosti dokumentují na základě postojů respondentů. Zvýšená porodnost by následně snížila tempo demografického

²⁷ Řada zahraničních studií ukazuje, že vyšší dostupnost školek zvyšuje jak porodnost, tak zaměstnanost žen (například Del Boca (2002) a nejnovější od Busse a Kathman (2014). Autoři ukazují, že zkrácení rodičovské dovolené a navázání příspěvku na předchozí mzdu zvyšuje porodnost především vysoce výdělečných žen.

²⁸ Formánková, Dudová, Vohlídalová (2011), Kuchařová, V. a kol. (2013), Drbová a kol. (2013).

stárnutí, což je s ohledem na potřebu dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí dopad velmi významný a žádoucí i z pohledu veřejných rozpočtů.

Agregace efektu

Jako přirozené se jeví finanční efekt jednoho dodatečného místa ve školce agregovat na celkový rozsah neuspokojené poptávky po školkách. Překážkou je, že o neuspokojené poptávce neexistují dostatečně přesné údaje a musíme pracovat s velmi hrubými odhady. Celkově bylo k nástupu do předškolního zařízení ve školním roce 2015/2016 zamítnuto kolem 60 tisíc žádostí. To však není údaj o rozsahu neuspokojené poptávky po školkách. Počet zamítnutých žádostí o školku totiž počet zamítnutých dětí nadhodnocuje, protože rodiče jedno dítě mohou nahlašovat do více než jedné školky. Zároveň není známo, kolik dětí se zamítnutou žádostí se nakonec do nějaké školky dostalo. Na druhé straně řada rodičů děti do školky ani nehlásí, protože si uvědomují mizivou šanci na přijetí v situaci, kdy většina školek děti přijímá podle známých kritérií věku a místa bydliště. Velká část rodičů navíc pravděpodobně i přizpůsobuje zvolenou délku své rodičovské dovolené očekávaným problémům při budoucím shánění místa ve školce. Zohlednění tohoto efektu by pravděpodobně neuspokojenou poptávku ještě zvýšilo. Je dost dobře možné, že výše uvedená kladná a záporná zkreslení se navzájem kompenzují a že se skutečná neuspokojená poptávka po místech ve školkách v posledním období nacházela kolem 60 tisíc. K tomu však můžeme přičíst i část dětí ve věku 2-3 let, jejichž rodiče by dodatečná místa v předškolních zařízeních také uvítali.

Počet 60 tisíc chybějících míst ve školkách, což není nerealistický odhad pro nedávné období, odpovídá jen na straně veřejných rozpočtů ušlým čistým výnosům v rozsahu 0,620 až 2,200 miliardy Kč ročně. Po započtení nepřímých a dlouhodobějších by se tyto částky zvýšily o dalších cca 0,950 miliardy Kč. Náklady ušlých příležitostí během posledních 10-15 let v důsledku neřešeného nedostatku míst ve školkách z dnešního pohledu představují náklady již nenávratně utopené. V příštích letech sice na celonárodní úrovni dojde k vyrovnaní celkové nabídky a poptávky, a dokonce k převisu nabídky, ale na místní úrovni řady obcí se bude kapacit předškolních zařízení nedostávat i nadále. S výhledem do budoucnosti však již náklady ušlých příležitostí, veřejných i soukromých, snižovat či eliminovat lze, a to vhodněji nastavenou regulací, koordinací a vhodně koncipovanou veřejnou podporou.

Závěry s akcentem na veřejné politiky

Každý veřejný program, včetně podpory školek, by měl být podrobován analýze výnosů a nákladů.²⁹ Skutečnost, že některé výnosy a náklady je obtížné odhadnout nebo vyjádřit penězi ještě neznamena, že taková analýza nemůže být realizována a její výsledky nemohou být užitečné pro veřejnou diskusi a rozhodování při tvorbě veřejných politik.

Naše analýza nákladů a výnosů veřejných školek ukazuje, že jedno dodatečné místo ve školce i za velmi konzervativních předpokladů představuje pro veřejné rozpočty čistý pozitivní výnos. Pokud do celkové rozvahy navíc zahrneme i soukromé výnosy rodin s dětmi ve formě vyšších okamžitých a budoucích příjmů, zkvalitnění života rodičů, zvýšenou ochotu mladých lidí mít děti motivovanou lepšími podmínkami ke sladění rodiny a pracovní kariéry, snadnější socializaci a přípravu na školu dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, potom se veřejná podpora míst ve školkách jeví jako jednoznačně prospěšný společenský projekt.

Finanční podpora školek se pro veřejné rozpočty sice jeví jako nákladná, ale již méně je vidět, že stejné nebo dokonce vyšší peníze veřejným rozpočtům i přináší. Zatímco náklady jsou zřetelné a dají se určit přesně, výnosy mají různý charakter a jsou mnohem hůře viditelné. Nezanedbatelná část výnosů pramení z vyšších výdělků žen-matek, a tedy daní a odvodů v jejich současné a budoucí pracovní kariéře, což není bráno v potaz. Navíc se velká část nákladů hradí na úrovni obcí, ale většina výnosů se realizuje na úrovni státního rozpočtu a rodin s malými dětmi. To výrazně oslabuje motivace obcí poptávku po místech ve školkách předvídat a flexibilně uspokojovat. Až koncem roku 2015, tedy bohužel až po odeznění demografické vlny v období 2000-2013, byly centrální vládou zřízené fondy³⁰ poskytujícím obcím dotace na investiční výstavbu školek.³¹

Kontrast čistých výnosů veřejných rozpočtů a vysokých výnosů společenských (veřejné + soukromé) míst ve školkách na straně jedné a jejich dlouhodobě přetrvávající

²⁹ Münich a Psacharopoulos (2015).

³⁰ Fond rozvoje MŠ a ZŠ: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/fond-rozvoje-kapacit-materskych-a-zakladnich-skol>

³¹ Mělo by však jít o program trvalý (demografický růst lze totiž na úrovni některých obcí očekávat navzdory celostátnímu demografickému poklesu), dotace by neměly být obcím poskytovány na základě soutěže s nejistým výsledkem a finanční pravidla programů by měla poskytovat větší flexibilitu, umožňující sladění s místními podmínkami. Při splnění těchto podmínek je možno uvažovat i o zavedení zákonné povinnosti obcí dostatek míst ve školkách pro místní rodiče průběžně zajišťovat.

nedostatek dosud byl a je důsledkem neadekvátně rozdělených pravomocí a zodpovědností mezi centrální vládou a obecními samosprávami. Problém posiluje nedostatek informací o skutečné míře nesouladu mezi nabídkou a poptávkou a omezená možnost obcí budoucí změny poptávky spolehlivěji předvídat. Omezená předvídatelnost a absence garancí místa pro dítě omezuje i rodiče a komplikuje plánování rodičovství a pracovní kariéry. Hledání možných a výběr vhodných systémových řešení však jde nad rámce této krátké studie.

Literatura

Busse, A. a Gathmann, Ch. 2014. The Effects of Free Childcare on Labor Supply and Children, mimeo

http://econstor.eu/bitstream/10419/113078/1/VfS_2015_pid_770.pdf

Del Boca, D. 2002. The Effect of Child Care and Part Time Opportunities on Participation and Fertility Decisions in Italy. *Journal of Population Economics*, 15(3), s. 549–573.

Drbová, Š., Baloga Vybíralová, R. Přílepková, H. 2013. Studie - předškolní péče, Deloitte.

Dušek, L., Kalíšková, K., a Münich, D. 2013. Distribution of Average, Marginal and Participation Tax Rates among Czech Taxpayers: Results from a TAXBEN Model. *Finance a úvěr*, 63(6), 474-504.

Hůle, D. a kol. 2015. Zavedení „nárokovosti“ předškolního vzdělávání pro všechny děti (Studie proveditelnosti) Společnost Tady a teď, o.p.s. Demografické informační centrum, o.s. Plzeň, červen 2015.

http://www.kudyvedcesta.cz/sites/default/files/upload/studie_2_final.pdf

Münich, D. a Psacharopoulos, G. 2014. Mechanisms and methods for cost-benefit / cost-effectiveness analysis of specific education programmes, EENEE Analytical Report No. 19, March 2014, European Expert Network of Economists of Education.

http://www.eenee.de/dms/EENEE/Analytical_Reports/EENEE_AR19.pdf

Pytlíková, M. (2015). Rozdíly ve výši výdělků ve vztahu k mateřství a dítěti v rodině, IDEA,

http://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_11_Rozdily_vydelku_ve_vztahu_k_materstvi/IDEA_Studie_11_Rozdily_vydelku_ve_vztahu_k_materstvi.html

Kuchařová, V. 2013. Ekonomické podmínky sladování rodiny a zaměstnání v České republice a ve Francii: Komparace se zaměřením na kontext potřeb a zájmu o služby denní péče o děti [Economic conditions reconciling family and work in the Czech Republic and France: Comparison with a focus on the context of the needs and interest in child day care]. / Kuchařová, V. - Praha: VÚPSV, v.v.i., 2013. ISBN 978-80-7416-128-5 http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_362.pdf

Formánková, L., Dudová, R. Vohlídalová, M. 2011. Bariéry a možnosti využití flexibilních forem práce v ČR z komparativní perspektivy. Sociologický ústav. http://www.mpsv.cz/files/clanky/13789/flexi_prace.pdf

Eurydice, 2014. Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe, 2014 Edition, Eurydice.

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/166EN.pdf

Předchozí publikace

- Únor 2016: Filip Pertold. *„Přechod na střední školu, pití alkoholu a vliv vrstevníků na kouření mládeže“*
- Leden 2016: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. *„An International Comparison of the Quality of Academic Publication Output in the Czech Republic“*
- Prosinec 2015: Libor Dušek, Jiří Šatava. *„Zdanění vysokopříjmových osob“*
- Prosinec 2015: Libor Dušek. *„Hrozí opět přeplnění věznic? Predikce počtu vězňů v České republice“*
- Prosinec 2015: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. *„Mezinárodní srovnání kvality publikačního výkonu vědních oborů v České republice“*
- Listopad 2015: Mariola Pytliková. *„Rozdíly ve výši výdělků ve vztahu k mateřství a dítěti v rodině“*
- Listopad 2015: Klára Kalíšková. *„Skills Mismatches in the Czech Republic“*
- Listopad 2015: Jiří Šatava. *„Pracovní aktivita po dosažení důchodového věku: Institucionální pobídky v České republice“*
- Říjen 2015: Alena Bičáková, Klára Kalíšková. *„Od mateřství k nezaměstnanosti: Postavení žen s malými dětmi na trhu práce“*
- Září 2015: Jiří Šatava. *„Working Beyond Pensionable Age: Institutional Incentives in the Czech Republic“*
- Září 2015: Jana Bakalová, Radim Boháček, Daniel Münich. *„Komparativní studie věku odchodu do důchodu v České republice“* (česká verze studie „A Comparative Study of Retirement Age in the Czech Republic“ z června 2015)
- Září 2015: Štěpán Jurajda, Daniel Münich. *„Oborová publikační výkonnost výzkumných pracovišť v České republice v letech 2008-2012“* (studie obsahuje interaktivní internetový nástroj, pomocí kterého je možné zvolit obor či pracoviště a zobrazit řazení pracovišť dle preferovaného ukazatele)
- Září 2015: Daniel Münich, Mária Perignéthová, Lucie Zapletalová, Vladimír Smolka. *„Platy učitelů českých základních škol: setrvale nízké a neatraktivní“*
- Srpen 2015: Jan Švejnar. *„Miliardáři versus lidé / Billionaires versus People“*
- Červen 2015: Jana Bakalová, Radim Boháček, Daniel Münich. *„A Comparative Study of Retirement Age in the Czech Republic“* (v angl. jazyce, srovnávací studie věku odchodu do důchodu v České republice)
- Květen 2015: Josef Montag, Lucie Zapletalová. *„Bodový systém a jeho vliv na počet smrtelných nehod“*
- Březen 2015: Vojtěch Bartoš. *„(Ne)diskriminace žen při žádosti o zaměstnání v důsledku mateřství: Experiment“*
- Prosinec 2014: Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová. *„Společným zdaněním k nižší zaměstnanosti žen“*
- Říjen 2014: Ágota Scharle. *„Co s ekonomickou neaktivitou v zemích Visegrádu?“*
- Říjen 2014: Štěpán Jurajda, Daniel Münich, Lucie Zapletalová. *„Vliv informací z volebních lístků na výsledky obecních a krajských voleb“*
- Srpen 2014: Matěj Bajgar, Petr Janský. *„Regionální rozdíly v kupní síle: Ceny, platy, mzdy a důchody“*
- Červenec 2014: Štěpán Jurajda, Jiří Šatava. *„Budete mít nárok na důchod?“*
- Červen 2014: Daniel Münich, Miroslava Federičová. *„Učení mučení, nebo škola hrou? Srovnání oblíbenosti školy a matematika pohledem mezinárodního šetření“*
- Červen 2014: Petr Bouchal, Petr Janský. *„Státní úředníci: Kolik jich vlastně je, kde a za kolik pracují?“*

Květen 2014: Klára Kalíšková, Daniel Münich. *„Komu pomůže navrhované zvýšení slevy na dani na dítě?“*

Březen 2014: Vilém Semerák. *„Česká ekonomika pokračuje v růstu i v roce 2014“*

Březen 2014: Miroslava Federičová, Daniel Münich. *„Příprava na osmiletá gymnázia: velká žákovská steeplechase“*

Březen 2014: Klára Kalíšková. *„Ženy v českém finančním sektoru 1994-2012: nové pracovní příležitosti pro mladé a vzdělané“*

Prosinec 2013: Daniel Münich, Tomáš Protivínský. *„Dopad vzdělanosti na hospodářský růst: ve světle nových výsledků PISA 2012“*

Prosinec 2013: Libor Dušek, Jiří Šatava. *„Zdanění vysokých příjmů, reforma za reformou...“*

Prosinec 2013: Libor Dušek, Klára Kalíšková, Daniel Münich. *„Kdo a kolik odvádí do společné kasy? Zdanění příjmů ze zaměstnání a podnikání v českém systému“*

Říjen 2013: Libor Dušek, Klára Kalíšková, Daniel Münich. *„Co by od roku 2015 přinesla již schválená reforma příjmů daní?“*

Září 2013: Jiří Šatava. *„Dopad rozvodu na příjmy v důchodu“*

Červen 2013: Ondřej Schneider, Jiří Šatava. *„Důchodový systém: scénáře budoucího vývoje“*

Květen 2013: Ondřej Schneider, Jiří Šatava. *„Dopady reformy I. důchodového pilíře po roce 1996 na starobní důchody jednotlivců“*

Květen 2013: Petr Janský. *„Účastníci penzijního připojištění“*

Duben 2013: Martin Gregor. *„Může záporný hlas ve volebním systému se dvěma mandáty zvýšit kvalitu kandidátů?“*

Březen 2013: Pavel Hait, Petr Janský. *„Kdo je nejvíce zasažen růstem cen? Rozdíly v inflaci pro různé domácnosti“*

Prosinec 2012: Vilém Semerák. *„Zachrání Čína české exporty? Studie“*

Listopad 2012: Petr Janský. *„Odhady dopadů změn DPH na domácnosti: porovnání dvou možných scénářů od roku 2013“*

Říjen 2012: Pavla Nikolová, Ján Palguta, Filip Pertold, Mário Vozár. *„Veřejné zakázky v ČR: Co říkají data o chování zadavatelů?“*

Říjen 2012: Ondřej Schneider. *„Jaký důchod nás čeká? Alternativy vývoje státního průběžného důchodového systému“*

Říjen 2012: Ondřej Schneider, Jiří Šatava. *„Český důchodový systém na rozcestí: Pro koho je výhodný přechod do druhého pilíře?“*

Září 2012: Vilém Semerák. *„Dopady makroekonomického vývoje ČR na krajské úrovni: možnosti pro aktivní hospodářskou politiku“* (studie pro potřeby Ekonomické rady Asociace krajů ČR)

Září 2012: Vilém Semerák, Jan Švejnar. *„Možnosti pro aktivní hospodářskou politiku na krajské úrovni“* (studie pro potřeby Ekonomické rady Asociace krajů ČR)

Září 2012: Petr Janský, Zuzana Řehořová. *„Česká pomoc rozvojovým zemím: nejen finanční rozvojová spolupráce“*

Září 2012: Petr Janský, Zuzana Řehořová. *„The Commitment to Development Index for the Czech Republic“* (výzkumný článek)

Září 2012: Daniel Münich, Jan Straka. *„Být či nebýt učitelem: platy českých učitelů pohledem nákladů ušlých příležitostí a širší souvislosti“*

Srpen 2012: Štěpán Jurajda, Daniel Münich. *„Kde se v ČR dělá nejlepší výzkum“*

Srpen 2012: Libor Dušek. *„Kde hledat příčiny přeplněných věznic“*

Červen 2012: Daniel Münich, Petr Ondko, Jan Straka. *„Dopad vzdělanosti na dlouhodobý hospodářský růst a deficit důchodového systému“*

Květen 2012: Klára Kalíšková, Daniel Münich. *„Česky: Nevyužitý potenciál země“*

Duben 2012: Libor Dušek, Petr Janský. *„Očekávané dopady změn sazeb DPH na rozpočty krajů“*

Březen 2012: Petr Janský, Daniel Münich. *„Co když vláda nebude valorizovat starobní důchody? První odhady dopadů na relativní chudobu důchodců v ČR“*

Únor 2012: Ondřej Schneider. *„Rozpočtové instituce—evropské zkušenosti a aplikace na Českou republiku“*

Únor 2012: Petr Janský, Ondřej Schneider. *„(Ne)udržitelnost (dluhu) veřejných financí“*

Prosinec 2011: Vilém Semerák, Jan Švejnar. *„Evropská krize—Dopady měnové (dez)integrace na ČR“*

Prosinec 2011: Vilém Semerák, Jan Švejnar. *„Evropská krize—Špatná a ještě horší řešení“*

Prosinec 2011: Vilém Semerák. *„Evropská krize—Limity čínské podpory“*

Srpen 2011: Ondřej Schneider. *„Důchodové systémy v Evropě: Reformují všichni“*

Červenec 2011: Petr Janský, Klára Kalíšková. *„Jak sjednocení DPH kompenzovat rodinám s dětmi“*

Květen 2011: Ondřej Schneider. *„Penzijní dluh: Břímě mladých“*

Květen 2011: Libor Dušek, Ondřej Schneider. *„Poplatky penzijních fondů: Komentář“*

Duben 2011: Jan Hlaváč, Ondřej Schneider. *„Finanční výkonnost penzijních fondů ve střední Evropě: Proč jsou české fondy nejhorší?“*

Březen 2011: Libor Dušek, Petr Janský. *„Jak by sjednocení DPH na 17,5 % dopadlo na domácnosti a veřejné rozpočty“*

Březen 2011: Libor Dušek, Petr Janský. *„Přehled hlavních dopadů daňových změn na domácnosti a veřejné rozpočty“*

Únor 2011: Libor Dušek, Petr Janský. *„Jak by daňové změny dopadly na domácnosti a veřejné rozpočty“*

Únor 2011: Libor Dušek, Petr Janský. *„Dopady sjednocení sazeb DPH na 20 % na životní úroveň domácností“*

Prosinec 2010: Libor Dušek, Petr Janský. *„Odhad dopadů navrhovaných změn DPH na životní náklady domácností“*

Září 2010: Libor Dušek, Vilém Semerák, Jan Švejnar. *„Jak na státní rozpočet: Ekonomický přístup“*

Květen 2010: Libor Dušek, Vilém Semerák, Jan Švejnar. *„Jak inteligentně reformovat veřejné finance“*

Září 2009: Vilém Semerák, Jan Švejnar. *„New member countries' labour markets during the crisis. EU BEPA Policy Brief“*

<http://idea.cerge-ei.cz/publikace>

DĚKUJEME VŠEM SPONZORŮM / WE THANK ALL OUR SPONSORS

Deloitte.



Jan Žůrek



Antonín Fryč
generální ředitel
WAREX, s. r. o.

Petr Šrámek
advokát

IDEA se v rámci NHÚ podílí na aktivitách Strategie AV21
IDEA by CERGE-EI participates in the Strategy AV21 activities



Veřejná podpora míst ve školách se vyplatí: analýza výnosů a nákladů

Studie Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA)

Vydavatel/Publisher: Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., Politických vězňů 7, 111 21 Praha 1, Česká republika

O IDEA

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) je nezávislý think-tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii.

IDEA je součástí akademického pracoviště CERGE-EI a vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara.

Principy fungování IDEA

1. Vytváření shody na základě intelektuální otevřenosti – přijímání volné soutěže myšlenek, otevřenost podnětům z různých částí světa, přehodnocování existujících stanovisek vzhledem k novým výzvám.
2. Využívání nejvhodnějších teoretických a praktických poznatků – snaha o rozvinutí postupů na základě nejlepších teoretických i praktických poznatků (z České republiky i ze zahraničí).
3. Zaměření aktivit na vytvoření efektivní politiky a strategie České republiky – doplňovat akademické instituce vytvářením podkladů efektivním a operativním způsobem.

Pokud chcete dostávat do své emailové schránky informace o připravovaných studiích a akcích

IDEA, napište nám na

idea@cerge-ei.cz

About IDEA

The Institute for Democracy and Economic Analysis (IDEA) is an independent think-tank focusing on policy-relevant research and recommendations. IDEA recommendations are based on high quality data, objective evidence-based analysis, and the latest economic theories.

IDEA is led by its founder, Prof. Jan Švejnar, and forms part of the CERGE-EI research centre.

IDEA's Working Principles

1. We build consensus on the basis of intellectual openness – we believe in a free competition of ideas, are open to initiatives from various parts of the world, and constantly review existing opinions in the light of new challenges.
2. We make use of the most appropriate theoretical and empirical findings, and strive to develop methods based on the best theoretical and practical knowledge (both from the Czech Republic and from abroad).
3. We focus on creating effective policy and strategy for the Czech Republic, complementing academic institutions by producing materials in a constructive, practical format.

If you would like to receive regular information about the latest IDEA studies and events please subscribe

to our mailing list by contacting

idea@cerge-ei.cz



<http://idea.cerge-ei.cz>